

ÆAÀÀÀ 6.

† Í ÒÍ ÀÊÓÑÒÈ × ÅÑÉÍ Å ÈÑÑÉÄÍ ÁÁÍ ÈÅ † † ÅÅÐÓÍ † ÑÓÍ † ÅÍ
† † ÅÉÍ ÙÁÍ Èß ÑÂÅÒÀ.

Àì ì ëèòóäà ̄í ðî àéóñòè÷åñéî áî ̄ñèáí àëà ̄í ðåääëýåðñý ̄í áæéî ùåí ̄í é
ýí áðåëåé, ÷òî ̄í æåò áûòü ̄í ñí ̄í áî é ̄í åòî äà áå èçì áðåí èý. Á ýòî ̄í ñëó÷àå
áî çì ̄í æí ̄í èçì áðåí èå ̄éî ýôôèöèåí òà ̄í áæéî ùåí èý ̄ñâåòà, ̄í àï ðèì áð,
øåðî õî áàòûô, ðàññåëåàþùèô è õî ðî øî ̄í ðåæàþùèô ̄í áåðõí ̄í ñòåé, ÷òî
áñòðå÷àåò ̄éçååñòí ûå ̄ððóäí ̄í ñòè ̄í ðè ̄éçì áðåí èýô ̄ñòàí äàðòí ûì è
éæéî ðèì áððè÷åñéèì è ̄í åòî äàì è.

Â ̄òëè÷èå ̄ò ñëó÷àÿ ̄áúâì ̄íâî ̄íâéê ̄ùâí ̄ëÿ ̄ñâåðà (ðàññì ̄òðåí ̄íâî ̄â
âëàâå 5) ̄ðè ̄íâåðöí ̄ñòí ̄í ̄íâéê ̄ùâí ̄ëè ̄ñâåðà ̄í ̄òî ̄àéóñòè÷âñêèé ̄ñèâí ̄àë
èì ̄ååò ̄óí ̄èâåðñàëüí ̄óþ ̄ôîðì ̄ó ̄è ̄í ̄ýðí ̄í ̄ó ̄èí ̄ôîðì ̄àöèþ ̄í ̄êî ̄ýôôèöèåí ̄òå
̄íâéê ̄ùâí ̄ëÿ ̄ñâåðà ̄í ̄åñåò ̄àì ̄í ̄ëèòöåà ̄ñèâí ̄àëà. ̄í ̄í ̄ýðí ̄í ̄ó ̄èì ̄áí ̄í ̄çàâèñèì ̄í ̄ñòü
̄àì ̄í ̄ëèòöåû ̄í ̄òî ̄àéóñòè÷âñêîâî ̄ñèâí ̄àëà ̄ò ̄ñî ̄ñòî ̄ýí ̄ëÿ ̄íâåðöí ̄í ̄ñòè ̄è ̄óñëî ̄âëé
̄í ̄ëó÷âí ̄ëÿ ̄áóååò ̄ðåäì ̄åðí ̄í ̄èññëâäî ̄âàí ̄ëÿ ̄â ̄äàí ̄í ̄é ̄âëàâå.

Í Í òí àéóñòè÷åñêèé ñèáí àë í åñåò èí ôí ðì àöèþ í á òí üüêî í
éí ýôôèöèåí òå í í åëí ùåí èÿ ñâåòà, í í òàéæå è í í ðì öåññå áî çääéñòåèÿ
ëäçåðí í áí èí í óëüñà í à í èøåí ü. Đàçëè÷í ûå í åëèí åéí ûå í ðì öåññû -
ëçí áí áí èÿ òåí èí ôèçè÷åñêèõ í àðåí åòðî á á í ðì öåññå í àåðååà, ôàçî áûå
í åðååòí áû è ò.í. - í ðèåí äyò ê èçí áí áí èþ åðåí áí í í é ôí ðì ú áî çáóæäåí í áí
àéóñòè÷åñêí áí ñèáí àëà. í í ýòí í ó äåòåéòèðî áàí èå í ì òí àéóñòè÷åñêí áí ñèáí àëà
ñ áûñí êèí áðåí áí í úí ðàçðåøåí èåí í í çåí èÿåò í í èó÷èòü äåðåëüí í á
í ðåäñòååéåí èå í ôàçî áí í ñí ñòí ýí èè áåùåñòåà í áëó÷àåí í é í í áåðooí í ñòè.

**§6.1. ÈÑÑËÅÄÎ ÂÁÍ ÈÅ Ì Ì ÄËÎ ÙÅÍ Èß ÑÂÅÒÀ ÄËÀÄËÈÌ È
Ì Ì ÅÅÐÕÍ Ì ÑÒßÌ È.**

Èçì åðåí èå yí åðåèè ñâåòî åûõ èì i öeüñî á ðåáóåò áí åñáí èý á eó÷ ðåçëè÷í ûõ ñâåòî äåéèòåëüí ûõ i ðèñi i nñáæåí èé, ÷òî i ðèåí äèò è i i ðåäåéåí i é (eí i åää àñòåòî ÷í çí à÷èòåëüí i é) i ñåðå ÿí åðåèè è åíçì i æí i ó óooäøåí èþ ðåñi ðåäåéåí èý yí åðåèè i i ñå÷åí èþ i ó÷éå. Á òî aeå åðåí ý èì åþùèåñý ðåçëè÷í ûå i ðø÷åñéèå yéåí áí òû (çåðéåëå, i ðèçì û), ôi ðì eðóþùèå i ó÷îê, òåê èéè èí à÷å i i åëí ùåþò í åéí òî ðóþ äí èþ i åäåþùååí í à i èõ èéè i ðî ðî åyùååí ÷åðåç í èõ èçéó÷åí èý. I i ðøééí-åéóñòè÷åñéèé i åòî ä i ðåäñòååéýåñý ååñüì à i i åöí åyùèì äey èçì åðåí èý yóí é i i åëí ùåí i é yí åðåèè, à, ñëåäí åàòåëüí i, è yí åðåèè èåçåðí i åí èçéó÷åí èý^[130]. I i åí åí åy èääåy åûñéåçûååéåñü å^[137], i åí åéí i i åëååí åàòåëüí ûõ èçì åðåí èé i ðî ååååí i å åúéí.

Â äàí í ì i àðåäðàôå i ðåäæàåòñý i åòî ä èçì åðåí èý i ëïòí î ñòè
ý åðåèè, i àäàþùåé í à "âëóôî å" çåðêàëî, i î âî çáóæäåì î ì ó â í åì
åêóñòè÷åñêî i ó ñèäí àëó.

Âí çáóæääí èå çâóéî âúõ ì í óëüñî â ëäçåðí úì èçëó÷åí èåí èññëääí âàëí ñü êàê òåí ðåòè÷åñëè [131-134], òàê è ýëñí åðèì áí òàëüí ↑ [135-139]. Â ðàáí òå [138] í ðí âåääí î èçí åðåí èå õàðàëòåðèñòèé í àí ðàåëäí í î ñòè èçëó÷åí èÿ í áúåí í úõ è ñääèäí âúõ áí eí. Åñëè ëäçåðí úé í ó÷íê áí ñòàòí÷í î øèðíê, òí ñääèäí âàÿ áí eí à áí çáóæääåòñý ñëàáí, áåí î åòðèÿ í áúåí í é áí eí ú áëèçéà é í eí ñëíé.

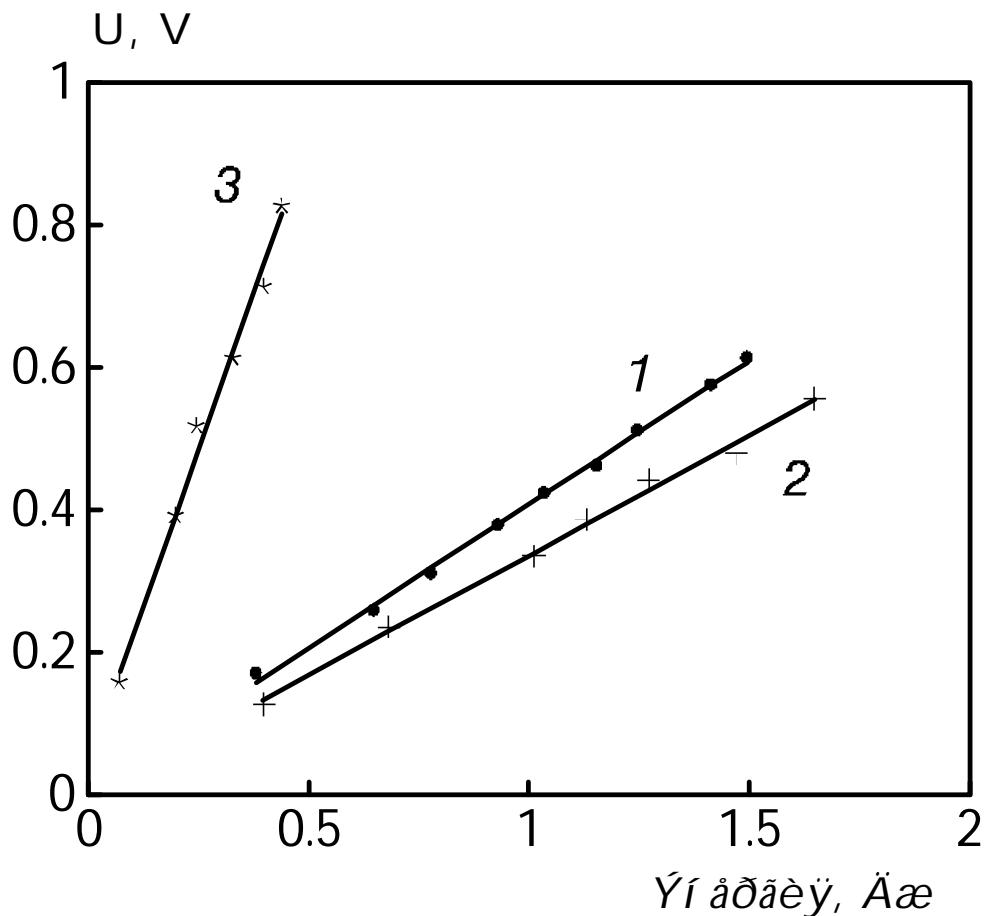
Â yòî i ñëó÷àå[137-139] àì i eëòóäà ñì åùåí èÿ òûëüí îé i îååðoí îñòè çåðêæà ì ðî i ðöèî í àëüí à i îååðoí îñòí îé i eî òí îñòè i åëî ùåí i é ýí åðâèè.

Ôåâ ðåòè÷åñêèå ðàñ÷åòû, i ðî ååäåí í ûå â i ðåäi i ëi æåí èè i ëi ñêi é
ååi i åòðèè çàäà÷è è i äí i ðî äí i ñòè i àäàþùååi i ó÷êà, äàþò ñëåäåóþùåå
åûðàæåí èå äëÿ ài i ëèòóäû nì åùåí èÿ ðûëüí i é i i ååðöí i ñòè çåðêàëà:

$$\xi = \frac{(1-R)\beta E_0}{\rho c} \left(1 - \frac{4}{3} \frac{c_T^2}{c_L^2} \right) \sqrt{\frac{\chi}{\pi c_L^2 t}}, \quad (6.1)$$

ääää R - êî ýôôèöèåí ò îòðàæåí èÿ çåðêèäèà, β - êî ýôôèöèåí ò òåí ëî âî åî
 ðàñøèðåí èÿ, ρ - í ëî ðí îñòü ñðåäåû, c - óäåëüí àÿ òåí ëî åì êî ñòü,
 χ - òåí í åðàòóðí í ðí âî äí îñòü, c_T è c_L - ñî í òååòñòååí í î ñêî ðí ñòè
 ñääèåí âî é è í ðí äîëüí íé âî ëí, E_0 - í î ååðõí îñòí àÿ í ëî ðí îñòü í àäääþùåé
 èäçåðí íé ýí åðäèè, t - òåêóùåå åðåí ý, í à÷äéí îòñ÷åòà êî ðí ðí âî ååäåðñý íò
 í ðèõí äà åéóñòè÷åñêî âî èí í óëüñà í à òüëüí óþ í î ååðõí îñòü çåðêèäèà. Òàéèí
 í åðàçí í åèäí í, ÷òí í åéñèí åëüí íå ñí åùåí èå í ðí í ðöèí í åëüí í í ëî ðí îñòè
 í í åëí ùåí í íé ýí åðäèè.

I à ðèñ.6.1 i ðèååäääí û áðàôèëë çàâèñèì íñòë àì i eëòóäû àêóñòë÷åñëî áñòëåäääí àëë àòò ì áðåðöí íñòí íé i eëòí íñòë ìòðàæääí ííé ýí áðäëë äëëý ðòðåô ðëëí íá çåðëëë: çí eëòí áñòëåäääí íàï üëääí ííáñ íà ñòåëëëå (i ðëëí àëë 2), i åäíí áñòëåäääí íñ R = 98,5% (i ðëëí àëë 1) è äþðàëääí áñòëåäääí. Yëñí áðëëí áí òàëüí ûå òí÷ëë õí ðíøí ñòëåäääí íà i ðëëí ûå. Ðàçëë÷ëëý á êí ýôôèëëëåí òàõ i ðííí ðöëëí íàëüí íñòë äëëý ðàçëë÷í ûõ çåðëëë ñâýçàí û ñ ðàçëë÷ëëåí òäí eëí òëçë÷åñëëëõ i àðàì áòðí á ì àòåðëëäí á è êí ýôôèëëëåí òí á i íñòëåäääí íñòëåäääí.

Dëñ.6.1. Åì ï èèòòäà òî òî àêóñòè÷åñêèô ñèäí àëî â â ì åðàëëè÷åñêèô çåðêàëàô â çàâèñèì ñòè ì ò ýí åðâèè TEA-CO₂-ëàçåðí ûô èì ï öëüñî â äëÿ ì åäí ûô çåðêàë äëÿ ñëåäöþùèô çí à÷åí èé R: 1 - 98.5%; 2 - 98.7%, è 3 - äëÿ àëþì èí èåââåí çåðêàëà.

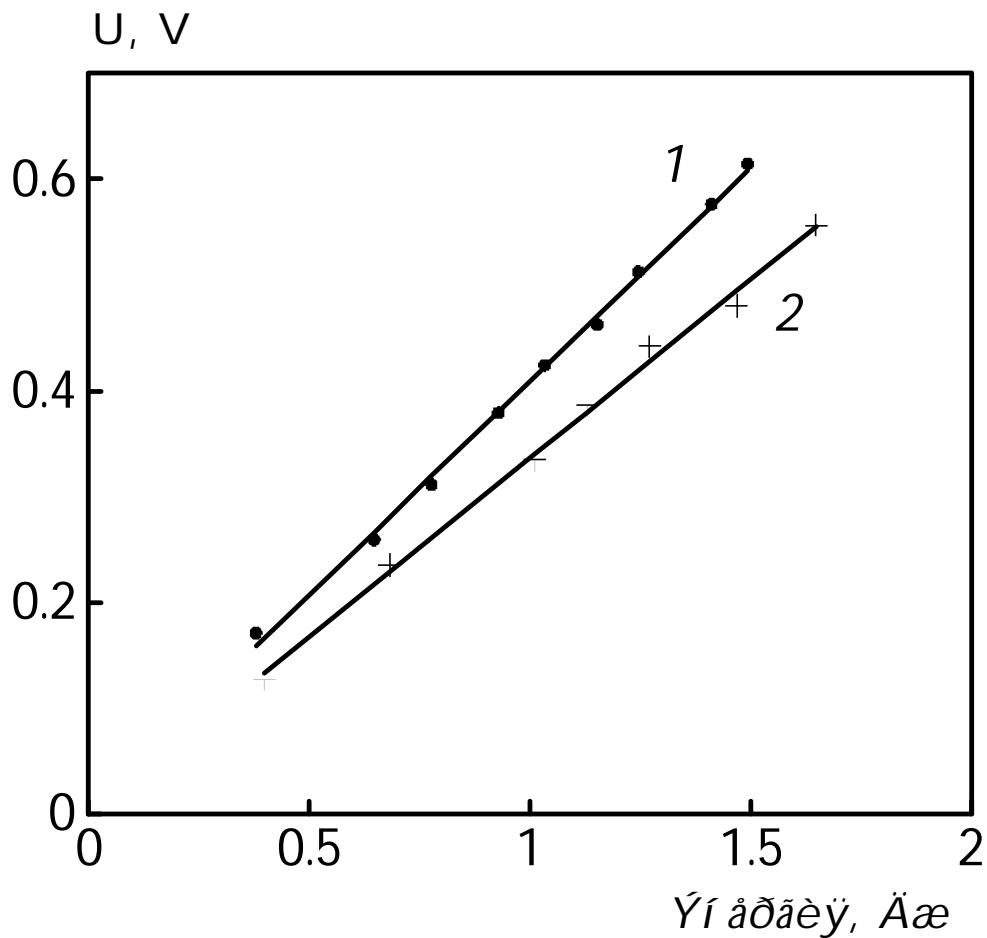
Ñí èçó ýòà çàâèñèì ñòü áóäåò ì åðàí è÷èåàòüñý ñòàí ì ì ï ðèåì í îé àï ï àðàòóðû í à óðîâí â ï ï ðÿäéà 0.1 ì Å. Ñâåðôó ï ðÿì àÿ ï ðî ï ðööèî àëüí ñòè áóäåò ì åðàí è÷èåàòüñý çàâèñèì ñòüþ êî ýôôèöèåí òà ï åëî ùåí èÿ ñâåðà ì ò òåì ï àðàòóðû^[139]: ýòà çàâèñèì ñòü ñòàí ì åèöñý ñóùåñòååí í îé äëÿ ï ëî òí ñòåé ï àääàþùåé ýí åðâèè áî èüøèô 7÷10 Åæ/ñ². Õàëèì ì åðàçîì, äëàï àçîí èçì åðåí ûô ï ëî òí ñòåé ýí åðâèè ñî ñòàåëÿåò ì ò 10⁻⁴ Åæ/ñ² äî 10 Åæ/ñ².

Í ñî ååí í ì ï ëåçí ûì äåí í ûé ì åòî ä ì ì æåò áûòü ï ðè èçì åðåí èè

áî ëüøèö ॥ ëî ðí ñòåé یí áðåèè, äëÿ èçì áðåí èÿ ðàñí ðåäåéáí èÿ ॥ ëî ðí ñòåé
ýí áðåèè á ñèñòåì àö ñ áî ëüøèì è àï áðòóðàì è, à òàéæå äëÿ ýêñí ðåññ-
êí ðí ëÿ یí áðåèè èéáî ॥ ëî ðí ñòè یí áðåèè èçëó÷åí èÿ á ñåðèéí ûö è
í ðí î ûøéåí í ûö èäçåðí ûö ñèñòåì àö. Ñéåäóåò çàì áòèöü, ÷òî àäí í ûì ٽ áòî áî î
ٽ ٽ æí ٽ ٽ áî áèöü èçì áðåí èÿ ٽ á ðí ëüéí ٽ à ٽ ٽ áî ðí ðí ûö çåðéàéåö, ٽ ٽ è ٽ à
ٽ áî ðí çðà÷í ûö çåðéàéåö ðåçí ٽ áòî ðí â èäçåðí â.

Î ū ëñàí í àÿ ì áòî äèéà ì í æåò áúòü í ðèáí à è äéÿ í ï ðåääéåí èÿ
 êýôôèöèåí ðîâ í âëî ùåí èÿ (í ñí áåí í ì àëüö) èçëó÷åí èÿ ì áòàëëè÷åñëèì è
 çåðéäéàì è [137]. Äéÿ ýêñí áðèì áí òæëüí í é í ðî áåðéè ì áòî äà áuëè áçÿòü áâà
 í áäí ûö çåðéäéà ñ áëèçéèì è êýôôèöèåí ðàì è í ðåæåí èÿ: çåðéäéí 1,
 èçí áðåæåí í í å í à ðèñ.6.1, ñ R = 98,5 % è çåðéäéí 2 ñ R = 98,7 %. Èç
 áuðåæåí èÿ

$$Q_{\hat{1}\circ\tilde{\sigma}} = \frac{R}{1-R} K \varphi ,$$

Деñ.6.2. Çàâèñèì ïñòü àì í ëèòöäü íí òî àéóñòè÷åñëî åî ñëäí àëà í ò yí åðäèè èäçåðí åâí èì í óëüñà äëý ì åäí ûõ çåðêæä äëý ñëääóþùèõ çí à÷åí èé R: 1 - 98.5%; 2 - 98.7%.

Èñíï íëüçöý âûðàæåí èå (6.1) è èçì åðåí í ûé ýëñí åðèì åí òàëüí ûé êí ýôôöèåí ò K (â í àøåì ñëó÷åå í à í åäè), í íæí î ðàññ÷èòàòü êí ýôôöèåí ò í òðàæåí èý R è äëý åðóæäõ í àòåðèæåí. Òàêèì ñí íñí åí ì áûé ðàññ÷èòàí êí ýôôöèåí ò í òðàæåí èý äëý åðóæäõ í àòåðèæåí. Òàêèì ñí íñí åí ì áûé ðàññ÷èòàí êí ýôôöèåí ò í òðàæåí èý äëý äþðàëþì èí èý, ðàâí ûé 91.2 %.
Ýëñí åðèì åí òàëüí ûå èçì åðåí èý äàëè ãåëè÷èí ó $91.1 \pm 0.5\%$.

Òàêèì í áðàçí, äàí í ûé í åòí ä íçâí èýåò:

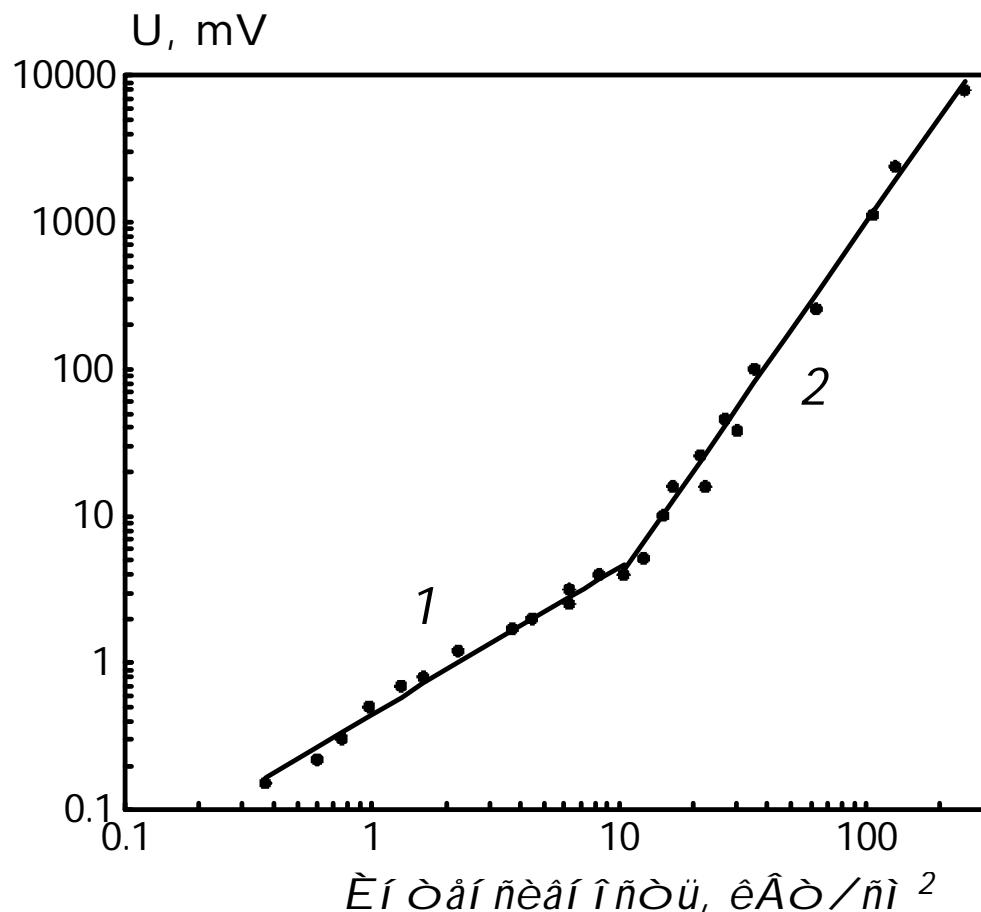
- а) èçì åðýòü yí åðäèþ èëë í ëí òí ïñòü yí åðäèè ñâåòí åûõ í õ÷êî á, í å áí íñy åíçì óùåí èå á íèõ;
- б) èçì åðýòü êí ýôôöèåí òû í íæí ûåí èý çåðêæä.

Í òí Íñèòåëüí ûå èçì åðåí èÿ àì í ëèòóäú àêóñòè÷åñêèõ ñèãí àëå
í ðî åå äèëèñü ñ í î ï
âééþ÷àëñý ëèáí í à åöî ä óñèëèòåëý ñ êí ýôôèöèåí òî í óñèëåí èý 74 äÅ, ëèáí
í à åöî ä çàï î ï èí àþùååí í ñöèëëí åðàôà Ñ8-13. Äì í ëèòóää èí í öëüñí å
äååëåí èý èçì åðÿëæñü òåéæå êàëëåðí åàí í ûì í üåçí ï ðèåí í èéí í,
èçåí òî åëåí í ûì èç êåðåí èéè ÖÖÑ-19. ×óâñòåèòåëüí í ñòü èçì åðèòåëüí í é
ñòåí û í ðè ðååí ðå ñ í èéðí ôí í í í åðåí è÷èååëæñü àêóñòè÷åñêèí è øóí àí è
ðååí ðåþùåé àí í àðåòóðû è ñî ñòååëÿëå á óñëí åëÿö í ï ï ï ï ï ï ï ï

Áuëî ̄ áí àðóæåí ̄ n̄ëåäóþùåå. ̄ ðè Öèêñèðî åáí í ̄ é èí ðáí n̄ëåí ̄ n̄òé

ëàçåðí ïäî èçëó÷åí èÿ I_0 à äèàï àçí íå $10^3 \div 10^4$ Åò/ñì² è ì íäî êðàðí îì (10 èì ì öëüñî â) ïäæó÷åí èÿ ïäí ïäî è òî ãî æå èëè ðàçëè÷í ûõ ó÷àñòêî â ïäâðöí ïñòè ãðàôèòà àì ì ëèòóäà àéóñòè÷åñêî ãî ñèáí àëà P èçì áí ýåòñý í à ååëè÷ëí ó íå áî ëåå 20%. Ì ðè áî ëüøèò ëí òåí ñèáí ïñòýõ è áî çääéñòâè è í à ïäèí è òî ò æå ó÷àñòî ê ïäâðöí ïñòè íàéþääðöñý ñí èæåí èå àì ì ëèòóäû áî çáóæääåì ûõ àéóñòè÷åñêèõ èì ì öëüñî â. Ýòà çàâèñèì ïñòü ïò èí òåí ñèáí ïñòè ì ðèååäåí à á Õàáëèõå 6.1, ÷èñëî áî çääéñòâóþùèõ èì ì öëüñî â - 10, ÷àñòî òà ñèåäåí ààí èÿ - 2 Åö, ðàçì áð ïòí à í à ì èøåí è - 0.3×0.3 ñì².

Çàâèñèì ïñòü àì ì ëèòóäû àéóñòè÷åñêî ãî èì ì öëüñî â ïò èí òåí ñèáí ïñòè ñååòà, ì àäàþùååí í à ãðàôèòî áóþ ì èøåí ü, ì ðåäñòàåéåí à í à ðèñ.6.3.

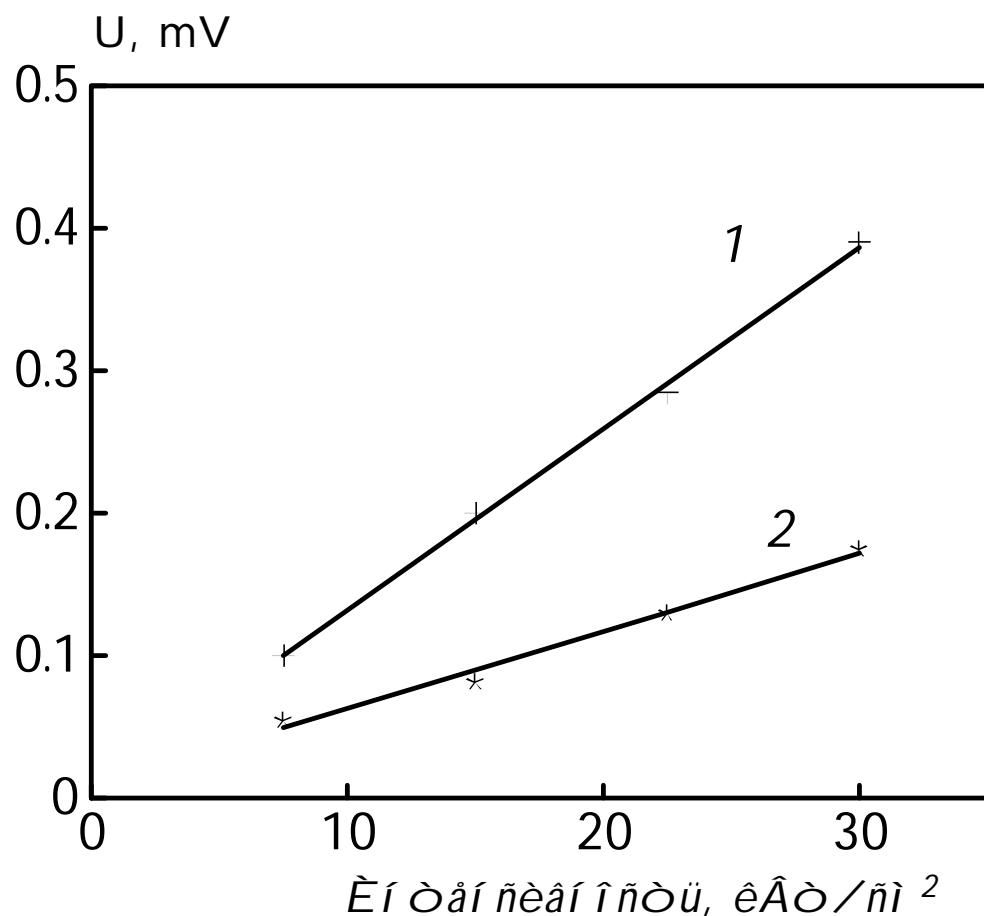

$$P \sim I_0^n \quad \text{í à ó÷àñòêå} \ 1 - 1.0 \mp 0.1, \ 2 - 2.4 \mp 0.2.$$

Í íñëå êàæäîâî âûñòðåëà í èøåí ü ñääèåàëàñü, òàê ÷òî áû èçëó÷åí èå â ñëåäóþùåì èí í óëüñå í íííàääëî íà ííâûé ó÷àñòîê ííååðõí íñòè; çàâèñèí íñòü ñí ýòà í ðè ðàçëè÷í ûô ðàçì åðàô í ýòí à.

I_0 , eA/n^2	P_{10} / P_1	I_0 , eA/n^2	P_{10} / P_1
13	1.0	90	0.6
26	0.87	120	0.4
30	0.75	150	0.3
46	0.6	270	0.3
77	0.6	540	0.25

Ðåçóëüòàòû èçì åðåí èé àì í ëèòóäû çâóêà í ðè ï áëó÷åí èè äðóæò ï áðàçöî â í ðåäñòàâëåí û í à ðèñ.6.4.

Ðèñ.6.4. Çàâèñèì í ñòü àì í ëèòóäû çâóêîâîé àí ëí û â àí çäóôå í ò

èí òáí ñèáí íñòè èàçåðí íãí èçëó÷åí èý äëý ðàçëè÷í ûó òéí íâ çåðéäé: 1 - àëþí èí èåâí å íà ñòåééýí ííé ííäéíæéå, 2 - äþðàéåâí å.

Â ñëó÷åå àëþí èí èåâí åí çåðéäéä íà íåäí íé ííäéíæéå ýëåéòðè÷åñéèé ñèáí àé íà áûôí åå óñèéèòåéý áûé áëèçîé ê íðåäåéó ÷óåñòåèòåéüí íñòè ñòåí û äåæå íðè íàéñèí àëüí ûó èñí íéüçí åàí íûó èí òáí ñèáí íñòýó èçëó÷åí èý å íòëè÷éå íò çåðéäéä íà ñòåééýí ííé ííäéíæéå. Ýòíò ôàéò ííæåò áûòü íáúýñí åí ýôôåéòåéí ûí íòòíéíí òáí åàí óþ ííäéíæéó íí ñòåáí åí èþ ñí ñòåééýí ííé çà åðåí ý èàçåðí íãí èí íðéüñà. Äëý íåðàééè÷åñéèö íáðàçöí åçåâèñèí íñòü àí íðéòóäü äåâéåí èý íò èí òáí ñèáí íñòè ñí ðåáí ýéà èéí åéí íñòü åí åñåí äèàí åçí íå èí òáí ñèáí íñòåé ñååòà. Äëý åðàôèòí åíé íèøåí è ýòà çåâèñèí íñòü íåí ýåòñý íà ñòåí åí íóþ $P \sim I_0^n$ íí íéàçàòåéåí $n = 2.4 \pm 0.2$ íðè èí òáí ñèáí íñòýó ñååòà áûøå 10 êÅò/ñí². Íà åðåí èöå íðí íðöèí íàëüí íñòè $I_0 \approx 30$ êÅò/ñí² àí íðéòóäà èí íðéüñíå äåâéåí èý ñí ñòååéýéà $5 \cdot 10^2$ íà (ðàçí åð íýòí à 1.5×1.0 ñí², ðàññòí ýí èå íèøåí ü-íðèåí íèé - 1.5 ñí).

